

ועוד יש לחלק בין סוכה למבוי:

ואי בעית אימא, אף אם בדאורייתא נמי תני בלשון "תקנתא" בכל מקום שאפשר, מיהו, לגבי סוכה, דנפישו מילתיה, רבים הם דיניה, ואי אפשר לפרט בכל פסול ופסול מהי תקנתו, לכן פסיק ותני, נקט התנא בפסקנות לשון "פסול" כדי שלא להאריך בדבריו ולפרט את התקנה לכל פסול ופסול. אבל מבוי, דלא נפישו מיליה, אין דיניו מרובים באותה משנה, תני בו לשון "תקנתא".

דנה הגמרא: מנא הני מילי, מנין למדנו שסוכה הגבוהה מעשרים אמה פסולה?

ומביאה הגמרא את דבריהם של שלושה אמוראים, שנתנו שלשה טעמים שונים לפסול סוכה גבוהה:

א. אמר רבה: דאמר קרא "למען ידעו דורותיכם כי בסוכות הושבתו את בני ישראל". ומניחה הגמרא עתה, שמפסוק זה למדים שצריך היושב בסוכה לראות ולדעת שהוא יושב תחת צל הסוכה.

[שהרי אם היתה כוונת הכתוב לומר, כי ידעו הדורות הבאים שהקדוש ברוך הוא הושיב את בני ישראל בסוכות של ענני כבוד, די היה לו לכתוב "בסוכות תשבו שבעת ימים, כי בסוכות הושבתו", ומדוע הוסיף הכתוב "למען ידעו דורותיכם"? אלא

מוכת, שבא הכתוב ללמדנו שהיושב בסוכה צריך לדעת כי הוא יושב בה].

ולכן, אם היתה הסוכה גבוהה עד עשרים אמה, אדם יודע שהוא דר בסוכה, שהרי עינו מבחינה בסכך.

אבל אם היה הסכך גבוה למעלה מעשרים אמה, אין אדם יודע שדר בסוכה, משום דלא שלטא בה בסכך עינא. והתורה אמרה "למען ידעו דורותיכם" — עשה סוכה ששייכתה ניכרת לך, דהיינו, סוכה שאינה גבוהה עשרים אמה.⁽⁹⁾

ב. רבי זירא אמר, למדנו דין זה מהכא, דכתיב [ישעיה ד ו] "וסוכה תהיה לצל יומם מחורב", ומשמע, שאינו קרוי סכך אלא אם הוא עשוי לצל [וכמו שנתבאר לעיל, ש"על שם הסכך קרויה סוכה", ולכן תכלית הסכך שהיא עשיית צל היא המגדירה את מהות הסוכה].

ולכן, אם היתה הסוכה גבוהה עד עשרים אמה, אדם יושב בצל סוכה. כלומר, בצל הסכך.

אבל אם היה הסכך מונח למעלה מעשרים אמה, אין אדם יושב בצל סוכה, אלא בצל דפנות. היות והשמש באה מעט מן הצד, הרי מצלות מחיצות הסוכה מעט בתוך הסוכה, וכאשר מחיצותיה של הסוכה גבוהות מעשרים אמה, הן מצלות מן הצד

9. דן השפת אמת: לדעת רבה, שפסול סוכה גבוהה הוא הואיל וצריך שידע היושב בתוכה שסוכת החג היא, האם תועיל בה "אמלתרא", שיתן בגובה הסוכה חפץ כלשהוא להיכר. שהרי לענין מבוי מצינו שמועילה אמלתרא להתיר את

הטילטול במבוי בשבת, כמבואר בערובין דף ג א. וכתב, שמלשון רש"י שאמר "עשה סוכה ששייכתה ניכרת לך", משמע שצריך שיהיה ההיכר בגוף הסכך דוקא, ולא מהני אמלתרא.